

סיפר הרה"ח ר' אברהם רוזנברג³³:

"אחרי השואה עברתי להתגורר בארה"ב. היתה לי אחיינית באר"י, אשר הוריה הוצאו להורג לעיניה בשואה, ומאז לא היתה בדעה צלולה. רציתי לקחת אותה אלי לארה"ב, ואף הגעתי לשם כך לארץ ישראל. אך נתעוררה בעיה. כיון שבאותם ימים היה הנהג, שכל מי שמגיע לארה"ב, נדרש לעבור ראיון בכניסתו, בכדי לבדוק אם הוא כשיר להכנס לשם. והיא היתה במצב שלא היה כל סיכוי, שתעבור את הראיון, והייתי בטוח, שלא אוכל להעבירה. התייעצתי עם ש"ב הרה"ח ר' ישכר דוב רוזנברג ז"ל מבני ברק, ושאלתיו האם מכיר איזה אדמו"ר, שאוכל להכנס אליו לבקשת עצה וברכה. הוא הפנה אותי לרבי מאלכסנדר בעל ה"אמונת משה". נכנסתי אליו, ושחתי בפניו את הבעיה. אמר לי הרבי: "בעת שתכנסו לראיון, תניח את ידך על המצח, ותאמר את ברכת "השיבה שופטינו" אשר בתפילת שמו"ע, והכל יעבור בשלום". נסענו לארה"ב, ובהגיענו לשם נכנסה אחיינתי לראיון, ואני קיימתי את דבריו של הרבי. בהתרכזי באמירת "השיבה שופטינו" חזור ואמור, לא עקבתי במדויק אחר תשובותיה של אחיינתי, אך ראיתי כי היא עונה כראוי על כל השאלות, ובסיום הראיון קבלה אישור כניסה"³⁴.

¹²³⁴⁵⁶⁷אח"ח

33) התגורר בעיירה ניו סקוויר הסמוכה לניו יורק. בשנת תש"ן בהיותו קרוב לגיל מאה, ביקר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בארה"ב, ושהה בבורו פארק. ר' אברהם לא ויתר בשום אופן על רצונו להכנס אליו, למרות הקושי הגדול הכרוך בדבר. כששאלו נכדו מדוע כה חשוב לו הדבר, סיפר לו את המעשה הזה.

34) בסיימו את סיפורו אמר ר' אברהם לנכדו: "היום אותו רבי ה"אמונת משה" כבר אינו בעלמא הדין, אולם, בנו האדמו"ר שליט"א הגיע לכאן לטובת מוסדותיו הק', מרגיש אני חובה בעצמי להכנס אליו, ולתרום למען הישיבה. [מפי הרב אריה רוזנברג הי"ו, ששמע זאת מנכד בעל המעשה].

גר"ח (1857-1928)

1878-1928

פרק ארבעה עשר

סילוקו של צדיק

ידוע חולי וסבל היה רבינו כמעט כל ימי חייו. שנים רבות סבל ממחלת כליות כרונית וחריפה. מחלה אשר גרמה לו סבל רב, והפריעה לו בסדרי יומו.

בשנת תשכ"ח הוחרף מצבו והוא אושפז בבית חולים "אסותא" בתל אביב. אל מיטתו הוזעק הפרופסור פירסטטר שהיה מגדולי האורולוגים בארץ¹. לאחר בדיקות מקיפות ויסודיות במשך כשבועיים, קבע הפרופסור בצורה ברורה כי המצב חמור מאוד, ורק ניתוח יציל את רבינו.

1234567 | אוניברסיטת תל אביב

רבינו שלח את בנו, כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ושנים ממקורביו, הרה"ח רבי לייביש מקובר, והרה"ח ר' ברוך בער, אל קרית צאנז בנתניה לשאול בעצתו של האדמו"ר מקלויזנבורג זצוק"ל. לאחר ששמע הרבי מקלויזנבורג את כל הפרטים אמר כי לדעתו על הרבי לעבור את הניתוח בחו"ל.

חזרו השלוחים אל רבינו, ומסרו לו את חוות דעתו של הרבי מקלויזנבורג. רבינו שמע את דבריהם וביקשם כי ילכו להתייעץ עם עוד שנים מצדיקי הדור, האדמו"ר בעל ה"בית ישראל" מגור, והאדמו"ר רבי משה יחיאל ה"באר משה" מאוז'רוב.

הם שמו את דרכם ירושלימה אל האדמו"ר מגור. דעתו של האדמו"ר היתה כי יש להתייעץ ברופא גדול נוסף. משם פנו חזרה לתל אביב אל האדמו"ר מאוז'רוב. גם דעתו היתה כי יש להתייעץ עם רופא נוסף.

השלוחים חזרו אל רבינו שעדיין היה מאושפז בבית החולים, ואמרו לו את חוות דעתם של שני האדמו"רים. מיד הוחלט להזמין פרופסור גדול מירושלים. בחוות הדעת שנתנה על ידי שני הרופאים הוחלט בשנית כי אין מנוס מלבצע את

(1) הר"ר ברוך בער ז"ל, ממקורביו רבינו, הוא שהביא את הרופא לרבינו ודאג לכל העניינים. בספרו "ברכת צדיק" הוא מספר בשבחו של הפרופסור פירסטטר, שלא רצה לקבל שום גמול כספי עבור הטיפול הממושך ברבינו.

הניתוח. ברם, הפרופסור מירושלים, אמר כי לדעתו מצב בריאותו הירוד של הרבי אינו מאפשר כעת לבצע את הניתוח. הוא יעץ על טיפול תרופתי עד שהרבי יתחזק, ואז ינתחו אותו.

רבינו בראותו את מצבו אמר למקורביו: אני שם את מבטחי בהשי"ת, אשר במצבי זה רק הוא יכול לרפאני. ואכן, רבינו טופל בתרופות וזריקות שונות, ומצבו הוטב.

שבועיים שהה רבינו בבית החולים, כאשר אנ"ש סועדים אותו בחליו ומשתדלים להקל על ייסוריו. ורבינו הכיר להם תודה על כך.²

כאשר חזר לביתו, הגיע לבקרו אחד מגדולי האדמורי"ם. כאשר ראה את מצבו הבריאותי של רבינו, אמר לו כי הוא מוכרח לנסוע להנפש לצורך הבראתו. והוסיף ואמר לרבינו, כי אפילו שהדבר קשה לביצוע, מוכרחים אתם לנסוע במסירות נפש!

אוצר החכמה

ענה לו רבינו:

- מסירות נפש אני משאיר לקריאת שמע!

בשנותיו האחרונות של רבינו תקפה עליו מחלתו, כאשר כליה אחת חדלה לפעול כלל, והשניה היתה מדממת באופן כרוני. מחמת זה גופו הלך ונחלש מיום ליום. ברם הוא המשיך לרדת לביהמ"ד לתפילות ול"שולחנות", על אף חולשתו הגדולה ואף אמר בהם דברי תורה, במסירות נפש ממש.

וכך כותב כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בהקדמתו לספרו הק' "אמונת משה" (ח"א בראשית):

"ואף גם זאת כי בשנותיו האחרונות כשגברה עליו החולשה, אזר חיל כגבור, והיה יושב ואומר דברי תורה ברבים במסירות נפש ממש".

(2) סיפורה בתו של הרה"ח ר' מרדכי בער ז"ל מתל אביב, יום אחד צילצל הטלפון בבית. אבי המשפחה היה על הקו מבית החולים, ואמר כי הרופא של רבינו אמר כי דרוש לו לאכול אננס, ומאחר שבאותה תקופה היה פרי האננס נדיר בארץ, ומחירו היה יקר מאוד לכן הוא מבקש מבתו הקטנה, שתלך לחנות הפירות שהיתה מפורסמת בכך שהיה לה מבחר גדול של פירות יקרים ונדירים ותקנה אננס לרבנו. הבת הקטנה עשתה מה שנתבקשה, והלכה עם האננס שקנתה לבית החולים להביאו לרבינו. בפתח חדרו של רבינו מצאה את אביה ומסרה לו את הפרי. רבינו אף שהיה חלוש מאד, כשהבחין בה מרחוק, נענע לה בראשו כאות תודה על מה שעשתה למענו.

[אוצר החכמה]

ואכן בספרו הק' "אמונת משה" מופיעים דברי תורתו שאמר בשנת תשל"ג עד פרשת משפטים ועד בכלל, שזה היה כחודש לפני פטירתו.

השנה האחרונה

בשנת תשל"ג חל שינוי גדול במצבו עקב מחלה קשה שהחל לסבול ממנה, ואשר גרמה לו ייסורים נוראים. הרופאים המטפלים לא מצאו מזור למחלתו, אך הוא סבל את יסוריו בדומיה ולא הוציא אפילו אנחה מפיו.

גם בתקופת חייו האחרונה, היה מתגבר כארי כל לילה, קם ממיטתו בשעה שתיים בלילה, מדליק את האור בחדרו ומתיישב ליד השולחן ללמוד³.

בשבועות האחרונים לימי חייו, אמר רבינו לבנו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שבזמנים אלו הוא עסוק במחשבות על דברים גבוהים ונשגבים שקשה אפי' להעלותם על הכתב.

בתקופה זו, הביא לו נכדו הרה"צ רבי ישראל שליט"א, איזה ספר, אמר לו רבינו: כל הזמן שהראש עובד איני צריך ספרים.

מאותה תקופה אחרונה של רבינו עלי אדמות, נשתמר "יומן" שכתב הרה"ח ר' מנחם אבינועם מקובר הי"ו, אשר שהה בקרבת רבינו בתקופה האחרונה. הדברים נכתבו למחרת הסתלקותו של רבינו:

"קשה סילוקן של צדיקים כשריפת בית אלוקינו. אכן כמו בבית המקדש שנשרף בט' באב החלו הצרות שלושה שבועות קודם לכך, גם אנו עברנו בתקופה האחרונה ימי בין המצרים. נוסף על כך שבשנים האחרונות היה מטופל בחליים ומדוכא ביסורים, הנה בשלושת השבועות האלה הוחמר המצב והמרגישים חשו את העתיד לקרות..."

לבא לפומא לא גליא, אמנם כל מי שהסתכל בעינא פקיהא מריש שתא, ראה שאין זו עתידה להיות שנה רגילה, ראינו איך שהוא מבין את עצמו לקראת

(3) מפי הרה"ח ר' יוסף כהנא ז"ל מחסידי בעלז, שהיה גר ממול לבית רבינו, והיה עד למחזה זה שחזר ונשנה מדי לילה.

עליית נשמתו למקור מחצבתה. בשנה זו לא ירד רבינו להשתתף בסעודת ההילולא של כ"ק מרן אדמו"ר בעל "תפארת שמואל" זי"ע, מרוב חולשתו. והיה זה הפעם הראשונה מאז ומעולם שרבינו לא השתתף בסעודת "יארצייט". ביום יו"ד כסלו⁴, בעת שטייל עם בנו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לשאוף אויר, אמר לו רבינו: אני כבר בשנתי השמונים, האדם לא חי לעולם, וצריך להתכונן...

במוצש"ק דחנוכה אשר היה רגיל מידי שנה להדליק ברוב עם גרות חנוכה, לא אסתייעא מילתא בידיה. אמנם ב"זאת חנוכה" הודיע, כי מאוד היה רוצה שיעשו הבתורים סעודת מרעים ויצטרף אף הוא עמהם. ואכן הוא ירד לביהמ"ד בבגדי שבת, וישב ב"שולחן" זמן קצר באפיסת כוחות ממש. כאשר נגש אחד מהחברייא להגיד "לחיים", השיב לו רבינו:

- גמר חתימה טובה⁵! שנזכה לשנה טובה, כי לא כל שנה היא שנה טובה... השי"ת יעזור שתהא זו שנה טובה.

בער"ח שבט, בסעודת ההילולא של כ"ק מרן בעל "ישמח ישראל" זי"ע, ^{אח"ח 1234567} הכריז לפני ברכת המזון כי הוא מכבד בה את ה"מורה מורנו" הרב רבי אברהם מנחם שליט"א [כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א]. היה בזה יותר מרמז על העתיד להתרחש. הדבר חזר ונשנה גם בסעודת ההילולא של כ"ק רבינו הזקן זי"ע שבועיים לאחר מכן.

בסוף חודש שבט חלה הידרדרות במצבו. יסוריו הנוראים שברו את גופו, והוא היה חוסר אונים לגמרי. כמעט ולא בא אוכל אל פיו, והיה יושב לרוחב המיטה כאשר גבו שעון אל הקיר. כל הפצרות הרופא המטפל ובני הבית כי יכנס לבית החולים לבריקות, לא עזרו ורבינו באחת שאינו מעונין בכך. הוא אף סיפר על גדולי הצדיקים אשר בסוף ימיהם סירבו ליטול תרופות. כמו כן הוסיף ואמר כי לדעתו בית חולים הוא אביזרייהו דג"ע.

אתא ש"ק פ' כי תשא. משעות הבוקר הוחמר מצבו. הרופא המטפל הקבוע ד"ר קליין הוזעק לרבינו, והוא קבע כי נוספה מחלה אשר אי אפשר לאבחן אותה ומוכרחים לקחתו לבית חולים! התחילו להפציר בו כי יסכים לנסוע לבית החולים והוא סירב. לאחר הפצרות מרובות של הרופא שהיה אדם חרדי ויר"ש

(4) בו מלאו לרבינו שמונים שנה.

(5) עיין בספה"ק "אמונת משה" (חנוכה אות סה) שהביא מהספה"ק "בת עין" בשם האריז"ל, שסוף גמר החתימה הוא בחנוכה. והוסיף רבינו שם שנראה בוודאי שהכוונה ל"זאת חנוכה", עיין שם.

הסכים רבינו בשתיקה, ופסק לנענע בראשו כאות סירוב. ואמר שלפעמים מוכרחים לומר בטלה דעתי! אז אמר הרופא: מכיון שאין הרבי אומר לאו, אני אומר הן! והחל רבינו זי"ע לבכות, אח"כ פסק, ושוב לא אמר כלום.

הוזעק אמבולנס, ורבינו הורד אליו על כסא, ונסע להתאשפו בבית"ח "אסותא" בתל אביב. מיד החלו הרופאים בסידרה של טיפולים ובדיקות, וטובי המומחים הוזעקו אל מיטתו וניסו למצוא מזור ליסוריו. ביני לביני נכנסה אחות בית"ח לחדרו, ורבינו במצבו האיום והשבור ומתוך יסוריו העצומים הפנה מיד את ראשו אל הקיר לבל תיפגמה עיניו הטהורות! תיכף סוכם עם הנהלת בית"ח כי רק אח רפואי יסייע לרופאים, ולא יודקו לשירותיה של אחות.

בשעות אחת"צ והערב נחלקו הרופאים בדעותיהם באשר למצבו. רופא אחד אמר כי מוכרחים לעשות משהו. ורופא שני התנגד לנתח במצב כזה. מיד עם צאת השבת יצאו שלוחים לבני ברק אל הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי ה"סטייפלער" להזכירו לפניו, ולשאול בדעת תורה כיצד לנהוג. ה"סטייפלער" השיב, כי בינתיים עדיף להמתין, באמרו כי הוא מסתמך על תשובה אחת בשו"ת אחיעזר. כאשר חזרו השלוחים לבית"ח אמר המנתח כי במצב שנוצר כרגע הוא חושש מאוד לנתח והוסיף לאמור: נראה כי צודק הרב מבני ברק!

לפנות בוקר של יום א' החלה הגסיסה. באותה עת שהו בחדרו ומחוצה לו כמה עשרות מאנ"ש מתל אביב ומבני ברק. מיד החלו לומר פסוקי דרחמי ועול מלכות שמים כנהוג, וחזרו ושילשו, ובשעה תשע ועשר דקות בבוקר עלתה נשמתו הקדושה לגנוי מרומים.

מיד החלו לטפל בסידורים הקשורים בהלויה. העבירו את גופו הקדוש לבית המדרש, ומשמרות מאנ"ש אמרו סביבו תהלים, והחלו להודיע את הבשורה המרה בטלפון לרחבי הארץ. כל מי ששמע את הידיעה המרה הזדעזע. בעצמי נוכחתי כשסיפרו זאת לגאון רבי יעקב לגדא [זצ"ל] אב"ד בני ברק, כשהלך ברחוב בחזרתו מתפילת שחרית בבית"ח הגדול, זעזוע חלף בכל אבריו וכמעט שנפל.

זקני אנ"ש נתכנסו בביתו של רבינו, והרה"ח ר' אברהם יצחק לגניצקי [ז"ל] פתח את הצוואה שהיתה בידו למשמרת. כאשר החל להקריא אותה פרצו כולם בבכיות, הם נפעמו מגודל שבירת לבו של רבינו בצוואתו, אשר מזכירה בתוכנה את שבירת לבו של הרבי הזקן רבי יחיאל זי"ע.

המהרה נערכה בביתו ע"י חסידים ואנשי מעלה מיקורי בני ברק. לקראת מועד ההלוויה החלו להתאסף המונים אשר מילאו את ביהמ"ד ורחוב אחיעזר. בשעה שלוש וחצי החלו ה"הקפות" ע"י החברא קדישא, שהיו מלוות ביללות וזעקות שבר מאנ"ש. לאחר מכן הוצאה המיטה תוך קשיים רבים מהדוחק הרב, והחל מסע ההלוויה רגלי עד לביה"ח. התנועה ברחוב רבי עקיבא נחסמה והוא השחיר מאדם. אחרי המיטה הלכו אדמורי"ם ורבנים, ראשי הישיבות וגדולי

הדור.
אוצר החכמה

כמנהג ירושלים, לא הלך כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א אחרי המיטה. את הקדיש הראשון במסע ההלוויה אמר כ"ק האדמו"ר [הרמ"מ] מלעלוב [זצוק"ל] ע"י בית מדרשו. שאר הקדישים נאמרו ע"י חשובי אנ"ש.

היה"ח

מסע ההלוויה נמשך רגלי עד לביה"ח "זכרון מאיר", שם נטמן רבינו הקדוש עם דמדומי חמה. לפני הורדת גופו הטהור אלי קבר הוכרו בשם האדמו"ר מלעלוב להגיד בשמו דברים אלו:

"עהר האט מיט גינומען אויף יענער וועלט אַ פעקעל יסורים! עהר האט כל ימיו גיהארוועט אויף די הייליגע גמרא! עהר האט נישט מסיח דעת גיוועזן פין דער הייליגער "ישמח ישראל!" און הער איז שטענדיג גיוועהן ריין!" [הוא לוקח לעולם הבא יסורים! כל ימיו התייגע בלימוד הגמרא הקדושה! כל ימיו לא הסיח דעתו ממרן ה"ישמח ישראל!" תמיד היה טהור וך!].

במשך ימי ה"שבעה" באו כל גדולי ישראל לנחם את כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. כאשר בא אדמו"ר מגור בעל "לב שמחה" זצוק"ל נשאל ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א: האם הכיר את רבינו? והוא השיב: צדיקים לאזן זיך נישט קענען!

הרה"ק רבי מאיר מאמשינוב זצוק"ל בבואו לנחם אמר לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א: "חסין קדוש ברוב טובך נהל עדתיך!" והוסיף, עליכם לקבל את המנהיגות לפי בקשת ה"עולם", ובזה גם תקיימו מצוות כיבוד אב.

כאשר הגיע האדמו"ר מעלוב זצוק"ל לנחם, סיפר בהתפעלות שלא ראה את רבינו מעולם ללכת בלי גמרא.

במוצש"ק האחרון לחיי רבינו עבר בחור שהיה מקורב לרבינו, אצל בעל ה"בית ישראל" מגור לומר "א'גיט וואך". הוא שאלו מה שלום הרבי מאלכסנדר, וענה הבחור כי המצב קשה. הפטיר ה"בית ישראל": גרמת לי עגמת נפש!

נצח ארלים את המצוקים תשובה און הקדש

עבורים ורצוצים הם מודעים על הסתלקות
על עשרת ראשם ותבארתם. צדיק יסוד שלם
הגה"ק המקובל האלקי צדיק נסתר.
שיר ועיל שיר ונביה ולא מחדה מביאתא לפעשה

אדונו מורנו ורבנו מן

יהודה משה דנציגר

בהרר יחאל יסר זל

האדמו"ר מאלכסנדר

ההלצה תצא היום יום ראשון כ"ג אדר א' תשל"ג

בשעה 3.30 אחריצ

מבית המדרש דאלכסנדר רחוב אדעוד 4

לבית העלמין בזרון מאד ב' בק

ביהמ"ד "ישועה יעוד"א"
זמן של שאל ואלכסנדר

חסידי אלכסנדר
בית שאל במלח

למחרת, לאחר שחזר אותו בחור מהלוויה, נכנס אל ה"בית ישראל". אמר לו ה"בית ישראל": "קברתם היום רבי גדול".

הגה"צ רבי בן ציון ברוק זצ"ל ראש ישיבת "בית יוסף" דנובהרדוק מירושלים, שכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א למד אצלו בימי בחרותו, סיפר בעת שהגיע לנחם, כי רבינו היה מביא את בנו כל יום לישיבה, ולא עצרוהו בחורף רוחות ושלגים, וגם היה מגיע להחזירו. ופעמים כשבא והיו עדיין באמצע השיעור, היה מתיישב בחדר הסמוך עם הגמרא בידו ולומד, עד שהסתיים השיעור.

הרה"צ מפאפא [מארה"ב] זצ"ל, שהיה באותם ימים בטבריה. אחד ממקורביו ששהה איתו בטבריה הראה לו את הכתבה ב"המודיע" על פטירת רבינו. נענה הרב מפאפא ואמר: אלכסנדר זה גמרא עם רש"י ותוספות⁶.

אוצר החכמה

צוואתו של רבינו - ספר מוסר

התורה והנבואה

בעזה"י, הן האדם לא ידע את עתו, הנני פונה לאוהבי ידידי אנ"ש שיחי' לזכור אותי להתפלל בשבילי לרחם עלי. כי אנכי יודע את שפל מצבי, כושתי וגם נכלמתי להרים פני, הלואי שאזכה עכ"פ להתבטל לפני יוצרי ובוראי ית"ש, ואזכה עוד לעשות נחת רוח לפני ית"ש. חלילה וחלילה לחשוב שיש ברברי איזה מדת ענוה, ח"ו וח"ו לחשוב כן, זה הוא האמת לאמתו. ולדעתי כל הבקשות של כ"ק רבותינו וצוק"ל זי"ע מאלכסנדר שבקשו להתפלל בשבילם שינצלו משאול תחתית וכדומה, רוח הקודש הופיע אצלם בשביל שיהיה עתיד לעמוד ממשפחתם מנהיג כמוני שצריך באמת לזה, לזאת נפתח על ידיהם הפתח בשבילי. מעשי אבות סימן לבנים.

אבקשכם מכולכם בלי יוצא מהכלל, להשגיח על בני יחדי שלימ"א, כי מלבד שהוא תלמיד חכם מופלג, צדקתו ותמימותו הוא להפליא, ויש לו זכות שלושת אבות, חו"ז הגה"ק אדמו"ר מהרש"פ מגריצא זי"ע, וחז"ז הרבי הזקן מאלכסנדר זי"ע, וחז"ז הצדיק זי"ע, ודודיו ש"ב רבותינו הקדושים זי"ע מאלכסנדר.

אבקש עוד הפעם להתפלל בשבילי בחזקה להעלות אותי משאול תחתיה. בזכות הרחמנות שתרחמו עלי, בזכות השנחה והסרה למשמעת בני הרב הצדיק גדול בתורה חריף ובקי רבי אברהם מנחם שליט"א, יתעורר זכות רבותינו הקדושים וצללה"ה זי"ע מאלכסנדר, שתצליחו בכל אשר תפנו בבני חיי ומוזני ובכל מיני ישועות כל הימים.

דברי השפל הנכזת והנדכה אדם מיעוט לעולם, אסקופה הנדרסת, המצפה לרחמי שמים לעשות עוד נחת רוח להבורא ית"ש.

הקמץ יהודה משה מאלכסנדר

בתוככי ירושלים עה"ק ת"ו

פעה"ק ירושלים תוכב"א, ה' חשון תשי"א לפ"ק.

[אח"י 1234567]

מכתב מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בתוך ימי ה"שלושים" להסתלקות רבינו

ל' אדר תשל"ג

לכבוד ידידי האהוב המופלג בתוי"ת אוצר החכמה

הרב ר' יחיאל זאב צוקרמן נ"י

... כ"ק אבי וצוקללה"ה שכב על ערש דוי עם יסורים נוראים ל"ע ללא נשא. ביום ראשון פרשת ויקהל, בשעה 9 בבוקר נצחו אראלים את המצוקים והשיב את נשמתו המהורה ליוצרה, נפלה עמרת ראשנו זי"ע.

הוא אמר פעם, שני חיי שרה (בראשית כ"ג, א'), פרש"י כולן שוין לטובה, עפ"י הידוע מהרבי ר' שמעלקע ובעל ההפלאה זי"ע, שבאו להמגיד ממעזריטש זי"ע שיפרש המאמר (ברכות ג"ד). כשם שמברכין על הטובה כך מברכין על הרעה וכו', והמגיד זי"ע שלח אותם להרבי ר' זושא זי"ע שהוא יפרש המאמר הנ"ל. והם באו להרבי ר' זושא בשם המגיד זי"ע שיפרש המאמר הנ"ל, והוא ענה להם שהוא לא יודע הפירוש, שלו לא היה אף פעם רע, וזהו הפירוש אצל שרה כולן שוין לטובה, שבכל המצבים לא היה לה שום רע.

וזה ממש היה אצל כ"ק אבי וצוק"ל זי"ע, היו אצלו מצבים שונים עם יסורים וטרדות, אבל לא היה מתרעם בשום פעם על מצבו הנורא

ממני ידידו הנאנח והנדכה

אברהם מנחם דנציגר

בן כ"ק אדמו"ר וצללה"ה זי"ע חב"מ